

Komentář k pracovnímu listu

Název: Doba svatého Václava

Cíle aneb K čemu by práce s tímto pracovním listem měla vést:

Cílem PL pro žáky s OMJ je naučit se tvořit minulý čas, dozvědět se o patronovi České země a o románské architektuře. Žáci z majority mohou některá cvičení využít jako práci s textem, některé úkoly (např. vývoj chrámu sv. Víta) jsou vhodné a podnětné i pro ně.

Aktivity aneb Co s tím a jak na to:

První část PL je věnována češtině, konkrétně tvorbě minulého času. Na vysvětlování minulého času by měl participovat učitel. Důležité je ale stavět na již vytvořených znalostech – musí umět běžná slovesa v přítomném čase a také časovat sloveso být v přítomném čase. Předpokladem PL je, že žák by měl mít po celou dobu možnost pracovat se slovníkem. Vysvětlení tvorby minulého času je převzato z učebnice **Česky v Česku II, Barbora Štindlová a kol.**, je tu ponecháno i s tvorbou záporu, který je jednoduchý – přidáme předponu ne-. Později by měl být žák upozorněn na nepravidelná slovesa (mít → měl, jít → šel, atd.), jejich seznam je přístupný např. v učebnici **Česky v Česku - pro studenty se znalostí ruštiny - gramatické tabulky, Jitka Pinková**. Jako přílohu dokumentu přikládáme tabulku nepravidelných sloves z této učebnice.

Na základě textu o sv. Václavovi se žák s OMJ se naučí hledat v textu slovesa a díky jednoduchému pravidlu (L → T) si může doplnit tabulku a najít význam ve slovníku.

Vyplněním tabulek 2,3 si procvičí časování sloves v jednotlivých osobách. Aktivity 4-8 jsou zaměřeny na práci s textem a faktickými údaji, tvorbu minulého času a slovní zásobu. Pracovat může žák s OMJ např. ve dvojici s žákem z majority. Cvičení 9 mohou zpracovat všichni žáci – diferencujeme požadavky podle úrovně a možností jednotlivých žáků – spolužáci mohou např. zpracovat i jako projekt, který komplexně obsáhne dobu sv. Václava...

Část věnovaná kostelům je zaměřena na rozvoj slovní zásoby, ale i faktických znalostí. Spojena může být opět i s projekty a pracovními úkoly typu tvorby rotundy ze čtvrtky apod., na které by se podíleli všichni žáci.

Poslední úkoly mohou být zajímavé opět pro všechny žáky.

Plusy, výhody – silná místa:

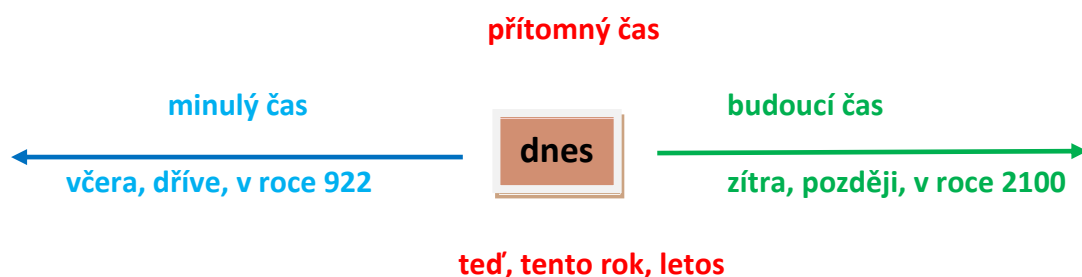
Minulý čas provází výuku dějepisu neustále, proto je dobré se mu hned od počátku věnovat. Plusem tohoto PL je, že je zaměřen jak na češtinu, tak na fakta. Zároveň na něm mohou pracovat společně všichni žáci. Je při tom důležitá diferenciací aktivit – to znamená, že některá cvičení jsou zaměřena na všechny žáky (určování století, časová osa), některá pouze pro žáky s OMJ- osvojování minulého času.

Na co si dát pozor – slabá místa:

Pozor především na diagnostiku dovedností žáka s OMJ – pokud neumí např. běžná slovesa v přítomném čase, je potřeba postupovat pomaleji a začít s budováním běžné slovní zásoby (spolu s učebnicí češtiny pro cizince). Učivo se v tomto případě musí rozložit – např. i ve spolupráci s kolegy. Seznam učebnic najdete na <http://www.inkluzivniskola.cz/cestina-jazyk-komunikace/ucebnice-online-odkazy>.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Minulý čas

Tvorba minulého času:

Minulý čas tvoříme v několika jednoduchých krocích:

- Z infinitivu odstraníme **-t** a nahradíme ho za **-l** (například dělat → dělal). Tím získáme tzv. **-l formu** (*příčestí minulé*). To má tvar mužský, ženský, střední v jednotném a množném čísle.

	DĚLA T		
on	-L	→	dělal
ona	-LA	→	dělala
ono	-LO	→	dělalo
oni	-LI	→	dělali

- Příklady:**
Petr snídal.	→	Karel nesnídal .
Iva vařila polévku.	→	Hana nevařila polévku.
Daniel a Sabina byli ve škole.	→	Lucie a Jakub nebyli ve škole.

(Česky v Česku II, Barbora Štindlová a kol., str.36)

- V první a druhé osobě (jednotné i množné číslo) přidáváme **pomocné sloveso být** v přítomném čase.

DĚLA T					
já	JSEM		my	JSME	
ty	JSI	dělal / dělala / dělalo	vy	JSTE	dělali

- Příklady:**
Ráno jsem snídal čaj a housku.	→	Ráno jsem nesnídal .
Co jsi vařila?	→	Proč jsi nevařila polévku?
Dívali jsme se na televizi.	→	Nedívali jsme se na televizi.
Kde jste koupili to levné mléko?	→	Proč jste nekoupili mléko?

(Česky v Česku II, Barbora Štindlová a kol., str.40)

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Svatý Václav

(c) Jiřina Lockerová - nakladatelství Fragment

Svatý Václav

Sv. (svatý) Václav je patronem českých zemí.

Václav **byl** kníže z rodu Přemyslovců. Václav **žil** v 10. století, **narodil se** kolem roku 907. **Měl** babičku Ludmilu, která ho **vychovala**. Říká se jí svatá Ludmila, **byla** to světice. Ludmila **byla** zavražděna v roce 921, aby **nemohla** vládnout.

Václav **vládnul** od roku 922 do roku 935. **Byl** to moudrý a vzdělaný kníže. **Byl** dobrý křesťan a **podporoval** křesťanství. **Dokončil** stavbu baziliky sv. Jiří na Pražském hradě a **začal** stavět rotundu sv. Víta na Pražském hradě.

Jeho vlastní bratr Boleslav ho 28. září 935 **zavraždil**, aby se sám **stal** knížetem. Lidé si od té doby **vyprávěli** legendy o sv. Václavovi.

Od 10. století lidé **uctívali** knížete Václava jako světce. Svatováclavská koruna se od 14. století **stala** symbolem českého státu. Svatý Václav je ochránce českého státu a 28. září je státní svátek.

1. Přečti si text a doplň tabulku, použij slovník:

minulý čas	infinitiv	překlad
byl	<i>být</i>	
žil	<i>žít</i>	
narodil se		
měl		
vychovala		
nemohla		
vládnul		
podporoval		
dokončil		
začal		
zavraždil		
stal se		
uctívali		

2. Doplň tabulku slovesa *být* v minulém čase:

BÝT

já	<i>jsem byl</i>	my	<i>jsme</i>
ty	<i>jsi</i>	vy	<i>jste</i>
on		oni	
ona		ony	
ono			

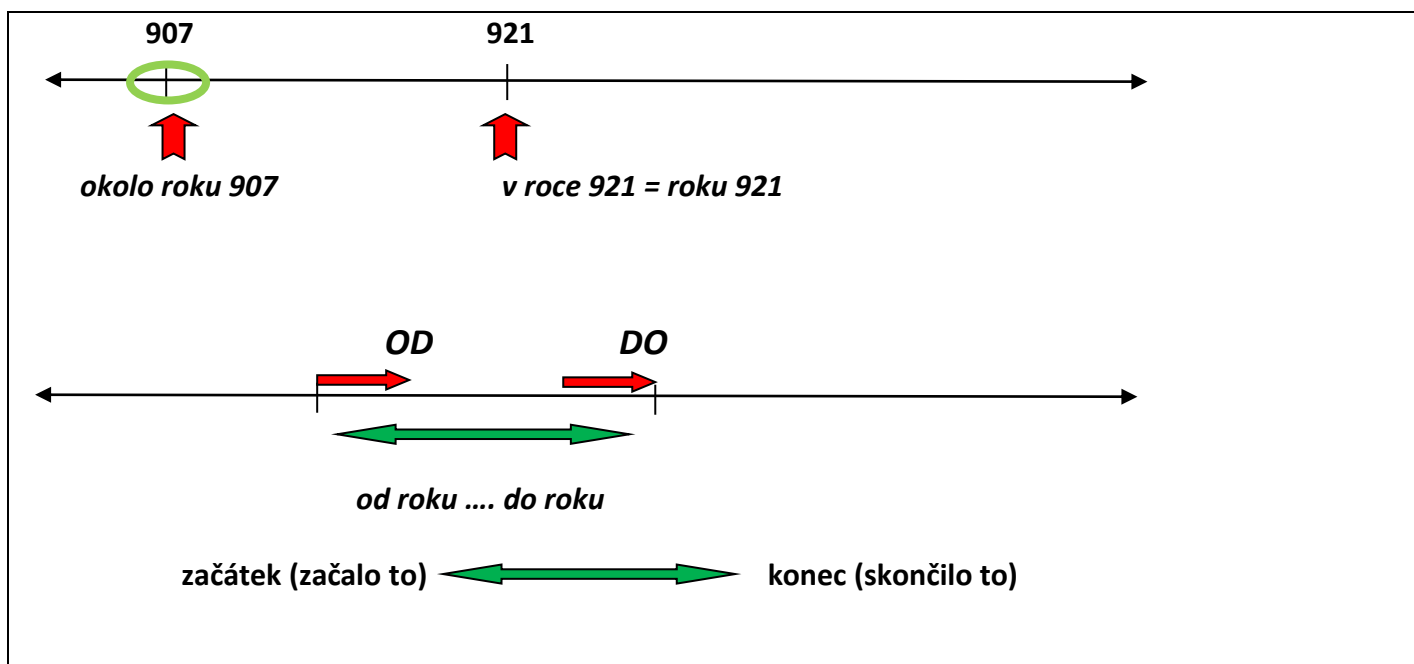
Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

3. Doplň tabulku slovesa narodit se v minulém čase:

NARODIT SE

já	<i>jsem se narodil/ narodil jsem se</i>	my	
ty	<i>jsi /</i>	vy	
on		oni	
ona		ony	
ono			

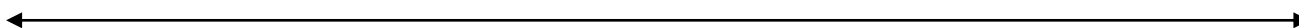
Pamatuj:

4. A. Odpověz na otázky

- Kdy se narodil kníže Václav?
- Kdy byla zavražděna sv. Ludmila?
- Od kdy do kdy vládnul?
- Kdy a jak Václav zemřel?
- Od kdy se Svatováclavská koruna stala symbolem českého státu?
- Čím je den 28. 9. významný?

B. Vyznač události na časové přímce:

5. V jakém století žil sv. Václav? Kdy toto století začalo a kdy skončilo? Vyznač barvou na přímce:

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

6. Doplň správné věty z textu k obrázkům:

Erb rodu Přemyslovců

..... z rodu Přemyslovců.

Svatá Ludmila

Měl babičku

Křesťanský kříž

.....podporoval křesťanství.

Chrám sv. Víta

..... sv. Víta

..... Boleslav

.....

Zavraždění sv. Václava – dobová iluminace (obrázek v knize)

..... legendy o sv. Václavovi.

Přilbice sv. Václava, poklad Svatovítský

Svatováclavská koruna

..... symbolem českého státu.

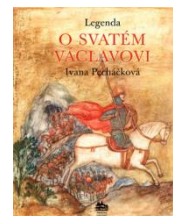
Socha sv. Václava na Václavském náměstí v Praze

Svatý Václav je ochránce

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

7. Spoj slova s významem a obrázkem:

- patron svatá žena
- světice vyprávění o životě, smrti a zázracích světce, bojovníka apod.
- světec ochránce například rodiny, národa, země
- kostel = chrám ozdoba hlavy vládce (knížete, krále, císaře)
- legenda svatý muž
- koruna místo, kde se křesťané modlí

8. Dej sloveso v závorce do minulého času a doplň letopočty:

Václav(být) kníže z rodu Přemyslovců. Václav (žít) v století, (narodit se) kolem roku (mít) babičku Ludmilu, která ho (vychovat). Říká se jí svatá Ludmila, (být) to světice. Ludmila (být) zavražděna v roce, aby (nemoc) vládnout.

Václav (vládnout) od roku do roku (být) to moudrý a vzdělaný kníže. (být) dobrý křesťan a podporoval křesťanství. Václav (dokončit) stavbu baziliky sv. Jiří na Pražském hradě a (začít) stavět kostel sv. Víta na Pražském hradě.

Jeho vlastní bratr Boleslav ho (zavraždit), aby se sám (stát) knížetem. Lidé si od té doby (vyprávět) legendy o sv. Václavovi. Od století lidé (uctívat) knížete Václava jako světce. Svatováclavská koruna **se** od století (stát **se**) symbolem českého státu.

9. Ty jsi teď svatý Václav, vyprávěj o svém životě:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

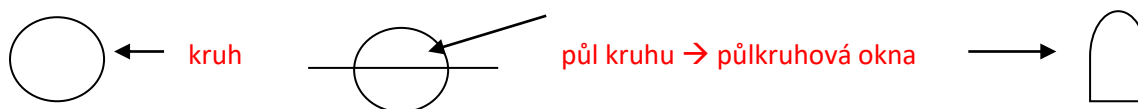
10. Kostely v době Přemyslovců:

Kostel – místo, kde se křesťané modlí

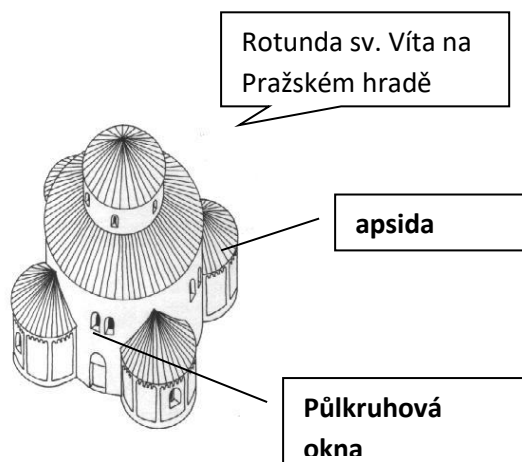
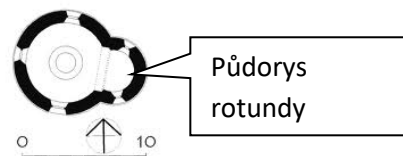
V době sv. Václava a dalších Přemyslovců v 10. – 13. století se stavěli dva druhy kostelů – byly to **rotunda** a **bazilika**. Tomuto období se v architektuře a umění říká **románský sloh**.

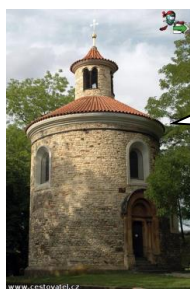
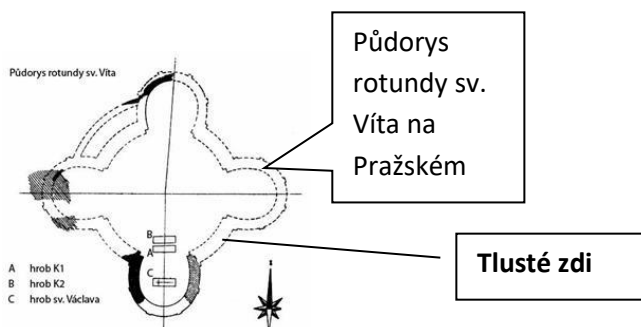
Rotunda

Rotunda je malý kruhový kostel, má **kruhový půdorys**.

Rotunda sv. Víta na Pražském hradě

Rotunda sv. Martina na Vyšehradě, Praha

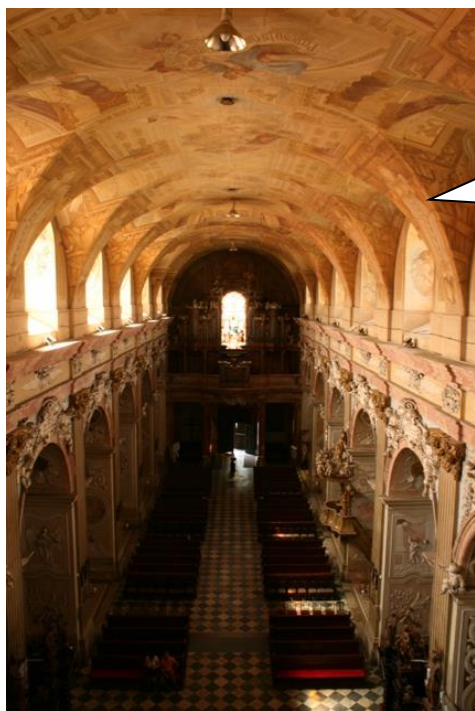
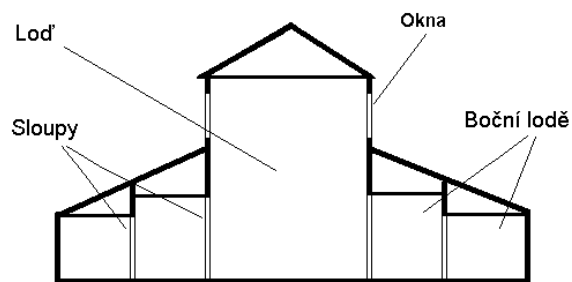

Rotunda sv. Jiří a sv. Vojtěcha, Říp

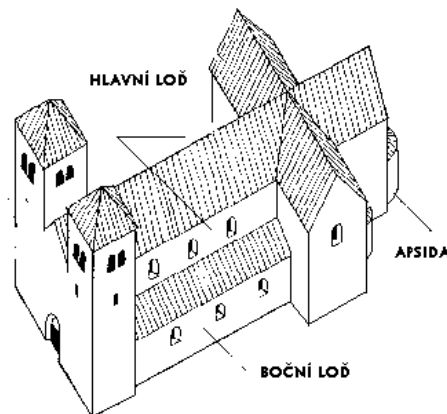
Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Bazilika

Bazilika je kostel, který má více místností. Těm se u kostelů říká **lod'**. Hlavní lod' je vyšší než boční (vedlejší) a má okna (nad střechami bočních lodí).

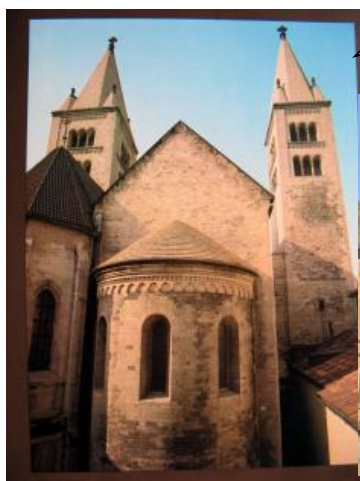

Hlavní lod' baziliky

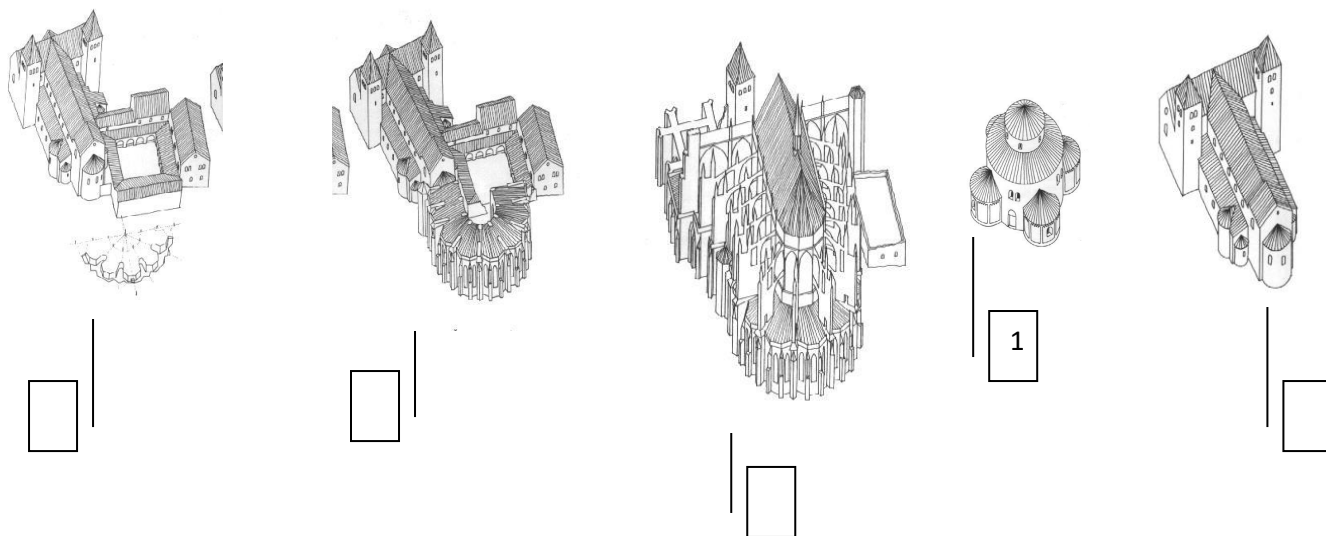
To je také lod'.

Bazilika svatého Jiří na Pražském hradě

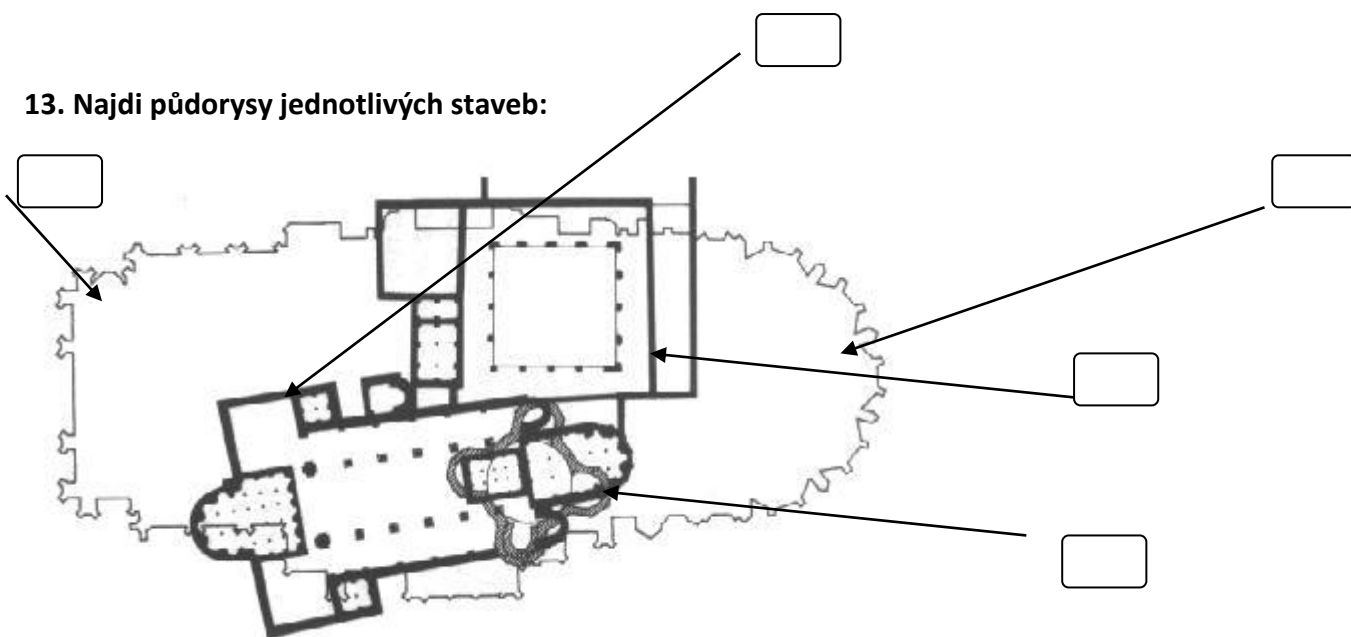
Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

11. Úkol: seřad' vývoj stavby kostela - chrámu svatého Víta – od rotundy přes baziliku k chrámu:

12. Najdi rotundu a baziliku.

13. Najdi půdorysy jednotlivých staveb:

zdroj : <http://pleione.asu.cas.cz/~slecht/HISTORIE/phrad/sv-vit/faze/faze.html>

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.